

**DAL
A TEMETŐBEN**

DESKÓ I. PÁL
*LEGUJABB
VERSEI ÉS NOVELLÁI*

Debreczen 1924

KIADJA A TISZÁNTULI HIRLAP KÖNYV-
ÉS LAPKIDÓVÁLLALAT R. T.

953971

LENGVEL
fest, tisztit!

Debreczen, Csapó-utca 28. és 95.

Pancsu Sándor

cipőkülönlegességei szépek és tartósak

Debreczen, Csapó-u. 99.

Szabó János

f é r f i s z a b ó

Debreczen, ref. püspöki palota.

Belgrádi Antal

rőfös és rövidáru cikkek leg-
olcsóbb bevásárlási forrása

Állandóan nagy választék!

Tisztviselőknek
és rokkantaknak árendedmény!

Csapó-utca **101** Debreczen.

DÁL A TEMETŐBEN

IRTA:

DÉSKÓ I. PÁL HR

Rokkant Szövetségi (Hadróda) tb. jegyző, v. L. Lövész, v. szkv. c. titks,
v. M. E.-i külön futár, v. N. T. tag, v. Rokk. E.-i titkár és közpti v. t.

MINDEN JOG FENNTARTVA!

K I A D J A

A „TISZÁNTULI HIRLAP“ KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ-
VÁLLALAT R.-T. * DEBRECZEN, 1924

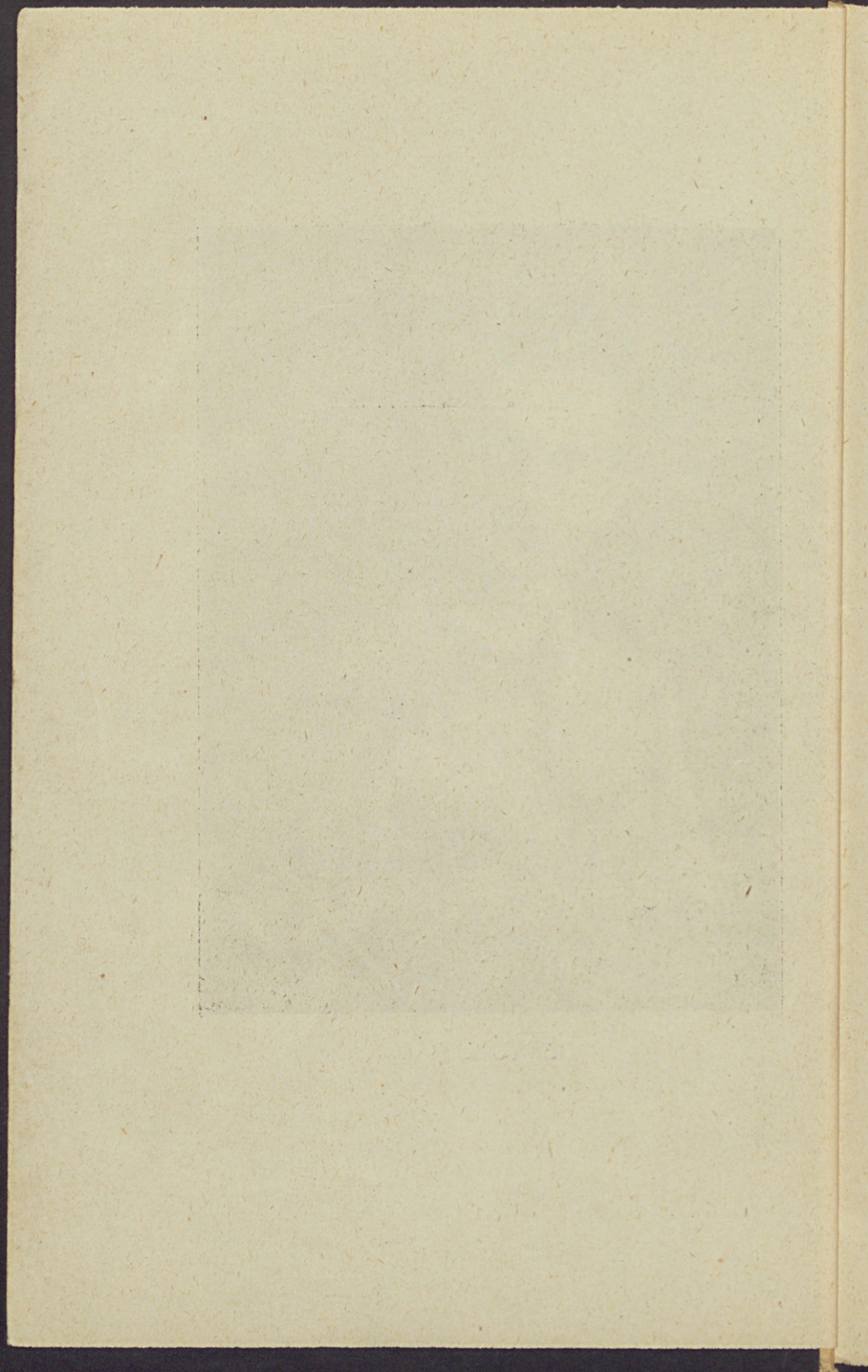
953971

TISZÁNTULI HIRLAP KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA

DESKÓ I. PÁL

BEVEZETŐ

Bokrétába kötve: vers és próza . . . Adni akarok az én kedves olvasóimnak valamit és mivel magában sem a verseket, sem az elbeszéléseket nem találom elegendőnek: adom mind a kettőt . . . Adom egy hosszú évnek minden termését abban az egyszerű formájában és sorrendjében, ahogyan jöttek . . . És azt hiszem, hogy még így is igen keveset adok s ha talán keveset, a szó szoros értelmében nem is, mert hiszen éppen elég sok betű lesz e kis könyvecskében, de hiányosat . . . Hiányosat igen, mert ahogyan az én kedves olvasóim, egy gyors áttekintés után azonnal megállapíthatják, minden egyes munkából hiányzik valami . . . Hiányzik az ugynevezett modern írók értelmetlen és őszintén megmondva, gyalázatos nyelvezete . . . Hiányzik a sok felesleges és neveléséges *tengerek habzó, tajtékzó, haragosan szelid hullámain való jónási csoda, röpködés, mőzesi sétatifikálás, páncélosan, rozsdás sisakban való lovaglás; tél zordjában illatos mezőkön való heverés* . . . És hiányzik a sok *ecsapám asta nilzenit-je, terem-bura taramburázása*, ami azt jelenti tisztességes helyesírással leírva, egyszerű jó magyar nyelvünkön, hogy az *édes apám haragos jó kedvében* (hogy bűnbe ne essek, jó magam is ezzel a haragos jó kedvével.) *tücsköt-bogarat összebeszél*. Hiányzik olyasmi, hogy *stán bám' rapakutty*, ami meg azt jelentené, hogy *István bátyám megharap a kutya!* És hiányzanak az alábbi szavak és sorok rokonai, meg az ő jómaguk egész régiója: *rángólelkem, férfivérem, prófétagöggök, desz-*

kafülek, halott madarak sivó dala, csecsemők sírása repeszi az étert, lelkemben meggyúlad az égbolt, sirjukban megrémülnek a halottak, tántorgók utcáim ordító csöndjében . . . Vagy itt van egy egész sefüle-sefarka modern költemény:

„Villámló, boruló, sötétlő
— Feketén sötétlő — felhők!
Palackba rejtett lelkem felett
Na, nem ti vagytok az elsők . . .

Hilingáljatok míg csak tűröm,
Míg rablelkem ki nem vágja
A palack dugóját, avagy
A falát míg ki nem rágja . . .

(Itt még csak tűrhető . . . a rím, hanem . . .

„De, ha egyszer kiszabadul és
Zúzva törni fog mint egy vad
Viharágú, mit kezeskezek
Eresztenek szabadjára . . .“
(?)

És a címe e zagyvaságnak: „*Rabgondolatok* . . .“

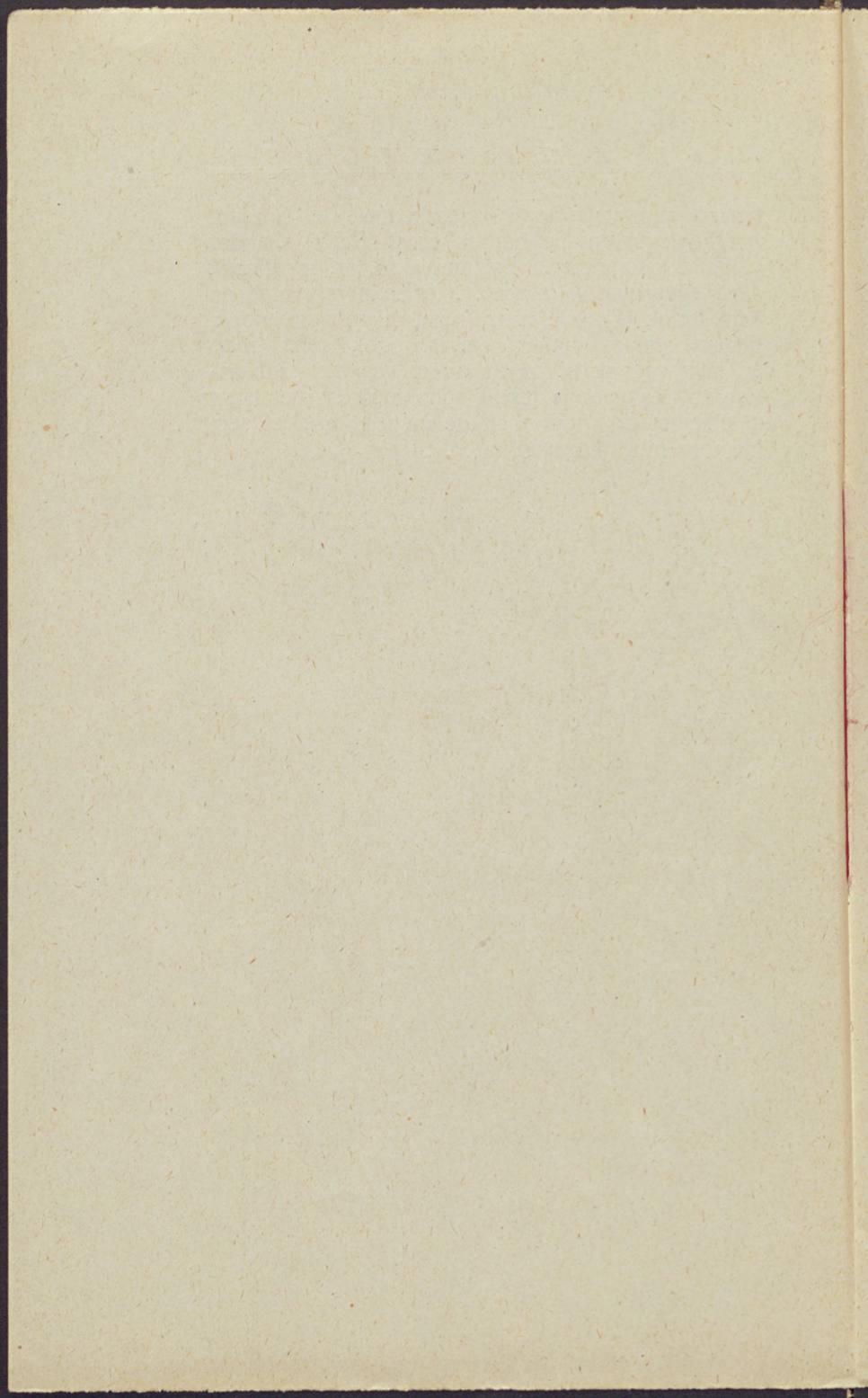
„Na“ ez valóban rab, akarom mondani fegyenc, de még inkább fércgondolat . . . Hát most már én is csak azt mondom, hogy „na“ köszönöm, de ebből igazán nem kérek . . . és ebből nyugodt-lélekkel nem is adok senkinek sem . . .

Igen, kalapot emelek én még egy „szabad költőnek“ is, még ha el is kell gondolkozni egyik-másik versikéjén egy-egy keveset . . . De bizony, már csak megmondom, az Úr 924-ik esztendejében élő házipoéták, lyrai költők, még ezt az áldott levegőt sem érdemlik meg a földön . . . Pedig hát így írnak — tisztelet a kivételnek — és Istenítik, dicsőítik őket . . . és pályadíjakat (?) nyeretnek velök . . . és, ha egy autogrammot kérsz tőlük, kedves olvasóm, hát olyan öntelt és fenn-

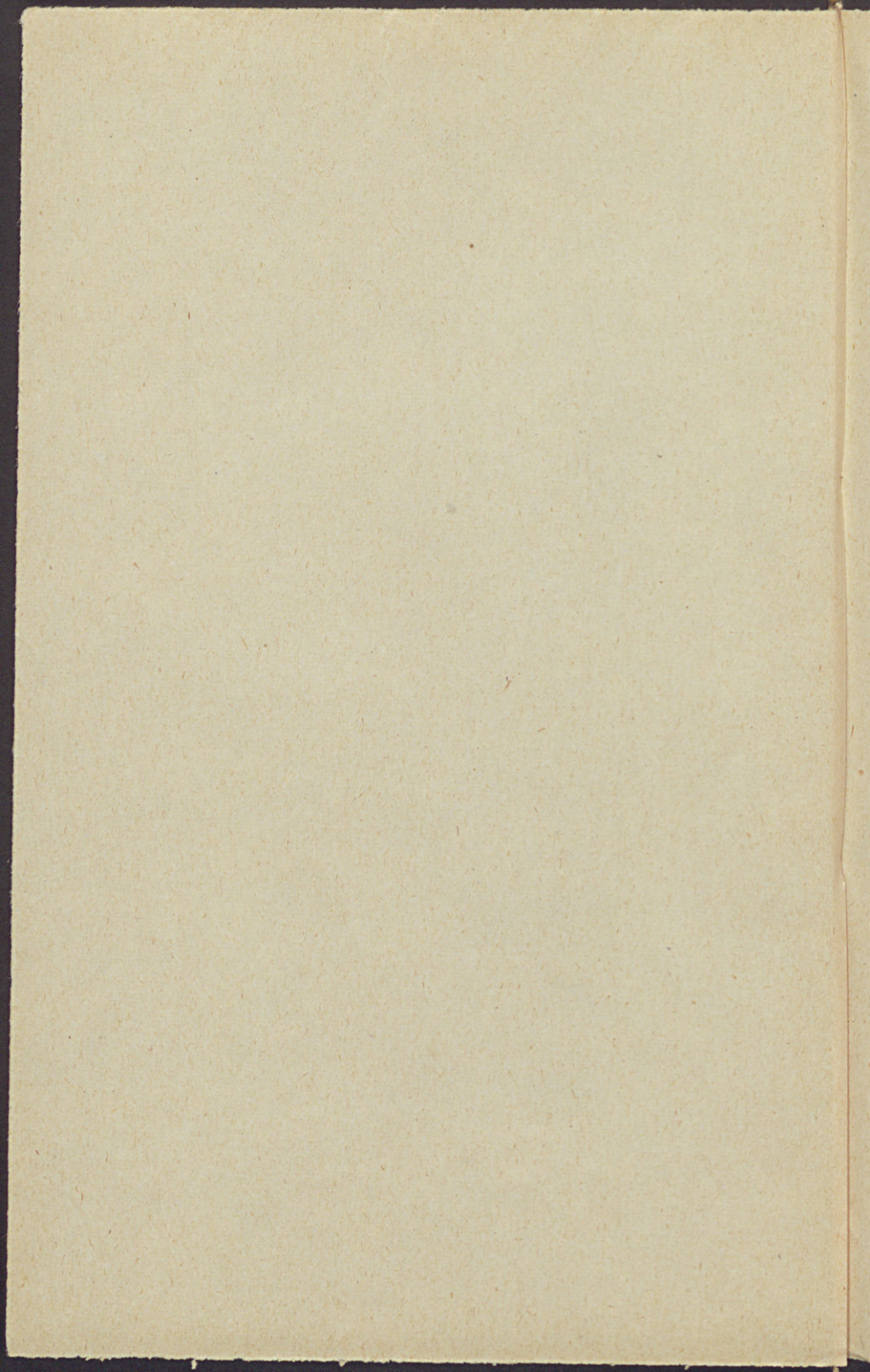
D A Ľ A T E M E T Ő B E N

hējázó pongyolasággal ereszkednek le hozzád, mintha legalább is három tucat Petőfi Sándor volna a kisújjukban. És, ami a fő, *jól megfizetik őket, egyszóval keresnek . . .* (Én nem.) Hát én nem tudok így írni, azaz, nem, hogy nem tudok, hanem nem akarok és nem is fogok soha, mert én nem vagyok házipoéta, nem vagyok „udvariszállító“ és nem is leszek soha, mert én nemhogy a lelkemet és a szívemet, de még a kezemet sem hagyom megkötözni soha . . .

A szerző.

VERSEK

DAL A TEMETŐBEN . . .

VAGY AZ UR 1924-İK ESZTENDEJE EZEN A JÓ ÖREG
SZUETTE FÖLDTEKÉN

Dal a temetőben... Zsoltár a koresmában...
A hattýú fürdik szennyes pocsolyában...

Sarajevó... Trianon... Kakaobomba...
Közben csak az egész világ dőlt romba...

Hangyák bömbölése... Susogó harangok...
Napnak fényétől sötétlő barlangok...

Reggel még hozsánna, este már feszület...
Napiáron kinált prima becsület...

Ezer a bűn, s ragad, mint malter a falra...
Az apa megy jobbra, az anya megy balra...

Papir köntös... Hamispénz... Száz üres frázis...
Papírból készül ma már a lekvár is...

Tejesviz... Borosviz... ordító fakirok...
Nagy törpék... Hitvány de drága papirok...

Agyagpajzs... Vasmyrtus... Bodzafabél-kalap...
A kutya turbékol, a galamb harap...

Akasztott angyalok... Koszorús zsványok...
Vitriolban viruló dús virágok...

Madár jár a földön, ember száll a légben...
Helye csak a bűnösnek van az égben... (?)

Naplopó lett a méh, hasznossá lőn a légy...
Bál... Temető... Ez... kilencszázhuszonnégy...

Zsoltár a koresmában... Dal a temetőben...
Várj!... A sok antant napja lemenőben...

HAMUPIPŐKÉHEZ

Hamupipőke, Te szép, Te jó, Te édes!...
 Jön már a lovagod, a kedves, a fényes,
 Büszke, parádés, csillogó kis királyfi,
 Ki után szálltak piciny ajkad imái;
 Ki után száz meg száz holdvilágos este
 Szállt a sóhajod, s szemed a jöttét leste;
 Kiben jövődet látod — a boldogságot... —
 De csal az élet, ha szétnézel meglátod...
 Most is hoz néked egy megtört' kicsi vitézt...
 Egy tépett, egy kopott kis ügyetlen színészt,
 Ki hazug, ki festett, ki érdekből ámit;
 Ki lelkedén keresztül pompára számít;
 Ki tőled várja a maga boldogságát,
 Bűvös álmainak megvalósulását;
 Ki mindent, de mindent így csak te tőled vár,
 És maga nem ígért semmit... — Ez olcsó ár!...
 Hamupipőke!... Kacagd a Sors próbáit!...
 Várd az igazit, a fényest, a királyit!...

NÁLUNK . . . NEM „UGY“ VAN . . .

Nálunk — kérem szépen —
Nem „ugy“ van, mint másnál...
Nálunk a legkisebb,
Lett az ur a háznál...
Fiam, aki izmos ;
Ki hatalmas, erős ;
Aki nyughatatlan ;
Aki verekedős :
Diktál — önkényesen —
Háborút meg békét...
Minden jónak, rossznak
Ő veti a végét...
Sőt még tovább is megy,
Hogyha kedve tartja,
Avagy talán éppen
Viszket a két marka...
Ilyenkor megtépáz
Akáresak egy rongyot...
— Szaporitván véle
A családi gondot... —
Máskor meg reám ront
Rengető lármával,
S belémrug kacagva
Mind a két lábával...
Egyszer orvul támad,
Máskor pedig nyiltan...
— Rá' sem hederit, hogy
Mittanit a hittan?... —

Egy éves koromban
Ilyen legény voltam...
— Az apám meséli,
Én nem is gondoltam... —

AMILYEN AZ IDŐJÁRÁS

Tavasszal, ha zöldbeborul a falvaknak tája :
Felnyilik a szívem titkos kamarája...
Szerelmes sejtelmek futják keresztül és kasul...
A tavasz lehetőől tébolyul, ittasul...

Nyáron, ha öldöklőn éget, perzsel a nap heve :
Agyamnak, testemnek nincs sehol sem helye...
Ellustul, elfásul, még csak a szava sem halszik...
Az éltető naptól majd, hogy ki nem alszik...

Ősszel, ha jön a köd, jön a dér, falevélhullás :
Elfogja lelkemet dacos búsulás...
A köd csaknem könnyet fakaszt, a dér bénaságot...
A komoly ősz kiöl minden léhaságot...

Télen ha a fagy hozza az ő csikorgó havát :
Elfeledem a világnak minden baját...
Szívem, lelkem csendes, békés örömeiket él át...
A fehér tél hoz szép, tiszta, fehér érást...

Langyos szellő, ha játszik pajkos nótákat fújva :
Ugy leli a szívem, lelkem összebújva,
Mint suttogó szerelmespárt első órájában,
Vagy a gügyögő ikreket pólyájában...

Fergeteg, ha hasogatja felettem az eget :
Szoktam káromkodni zsémbesen eleget...
Ilyen időben pont olyan vagyok, mint az állat...
Felforgatom ok nélkül az egész házat...

ODAMEGYÜNK . . .

Odamegyünk édes,
Ahol nem bánt senki!...
Ketten, kéz a kézben,
Oda fogunk menni!...
Fehér felhőkön át,
Csillagos ég fölött,
Ahová a vágyunk
Előre költözött...

Odamegyünk édes,
Hol nincs könny és bánat;
Hol a megtért bűnös
Nyugalmat találhat...
Égi zeneszóval
Fogad majd a Távolság,
Hol a lelkek fénye
Tör ki a homályból...

Odamegyünk édes,
Ketten, kéz a kézben,
Hol az égi hajó
Uszik tiszta mézben...
Hol a sok szín, a dal
Egy örökös álom,
Ahol a nyugalmat
Én is megtalálom...

Odamegyünk édes,
Ahol nem bánt senki!
Ketten, kéz a kézben,
Oda fogunk menni!...
Fehér felhőkön át,
Csillagos ég fölött,
Ahová a vágyunk
Előre költözött..

SZERETNÉK SZERETNI . . .

Szeretnék szeretni
Az egész szívemmel,
Minden igaz, való
Meggyőződéssel ;
Mindent átölelőn,
Szentséges hűséggel...
Oh, de hül a szívem
Minden muló évvel,
Minden egyes nappal
És minden órával,
Dallom hidegülő,
Halkuló sorával...

Szeretnék szeretni,
Mert soh' sem szerettem,
Oh, mert nem értem rá',
Mert folyton temettem...
Temettem... temettem :
Holtak hült tetemét
Hütlennél élőknek meg
A sok rossz emlékét...
Temettem... temettem
És sohasem sirtam.
Sőt, még kacagtam is
— Tetetve — mig birtam...

Szeretnék szeretni
Szerelmesen lázzal,
Hogy lépést tartanék
Az égő virággal...

D A L A T E M E T Ő B E N

Szeretnék szeretni
Gyöngéden, titokban.
Illatos dámákat
Repülő hintókban...
Szeretnék szeretni
Mint megannyi ezren...
Késő... Az én szívem
Ma már visszaretten...

UGY ÉRZEM . . .

Ugy érzem a szívem
Mint egy antik-óra :
Ki-kihagy, eméláz,
Nem hajlik a szóra...
Pedig valamikor
Egy helyt' kettőt dobbant,
S ha játszottak véle :
Menten lángralobbant...

Ugy érzem a lelkem
Mint a szálló madár :
Minden rejtett zugba
Belát, beletalál...
Minden szépért, jóért
Küzd, forr és lelkesül,
De az idők során
Mindjobban esendesül...

Ugy érzem az eszem
Normálisan számít,
Még sem tudhat sokat
Mert a világ ámít...
Egyetlen egyet tud
Egész bizonyosan,
Hogy nyugalma nem lesz
Csak majd lenn a sirban..

MÉRT' SIR A LANTOM? . . .

Fáradt lelkemből
A dal lustán dől,
S hull... hull egy sebre :
Vérző szívemre...

Torzonborz sok kép
— Csúf és itt-ott szép —
Ezernyi rímben
Elibém libben...

Elmult szép napok,
Véres nagy harcok,
A sok caramból
Lelkembe markol...

Az egyik ámit,
S valótlant állít...
A másik tör, zúz
És folyt, mint a gúzs...

Sorsom, Te játékos!...
Utam mért' árnyékos?...
Mért' sir a lantom?...
Mond!... Mond, had hallom!...

EZER ÉLETE VAN ANNAK . . .

Ezer élete van annak,
Aki nem látja a jajjt jajjnak,
Hanem dalol, játszik, nevet ;
Kacagva fogad minden sebet ;
Csókkal dobja, ki őt közel
És nem bánja azt meg idővel ;
Nem nézi a jövőt, multat,
Hisz' e kettő csak ferdén mutat,
Hanem él a bodog mának,
Fittyet hányva ezer dogmának ;
Ki boldogan virágot tép
És zsákuccába sohasem lép ;
Ki mindent rózsaszinben lát ;
Ki játszva lép a sok éven át,
Ezer élete van annak :
Aki nem látja a bajt bajnak . . .

BELETÖRÖDÉS

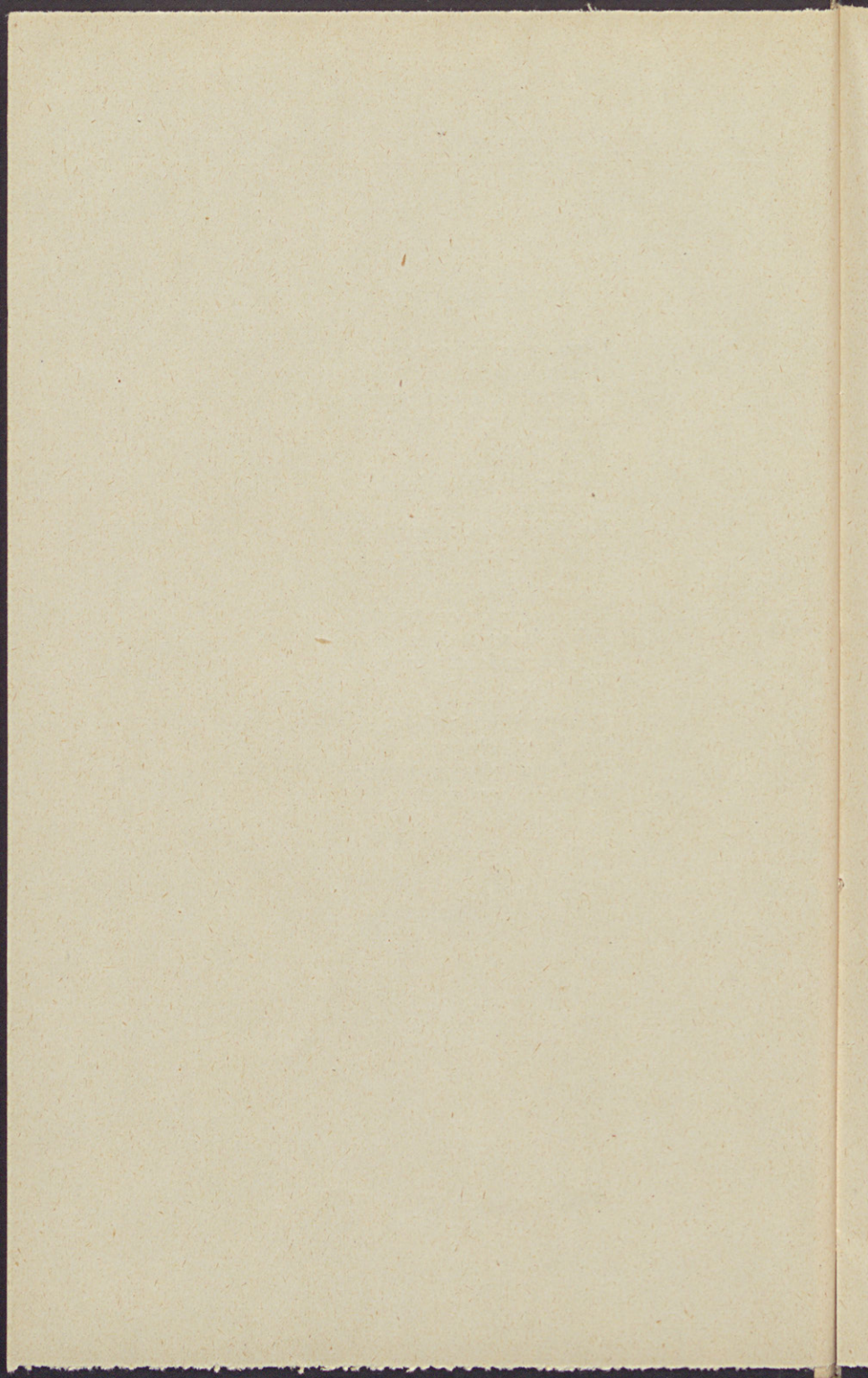
Útamon csendesen,
Békésen haladva ;
Közönnyel, majd büszkén,
Nagyritkán kacagva :
Járok...

Ha egy Forrást lelek :
Mélázva elnézem,
Ha félig kész munkát :
Szótlanul bevégzem...

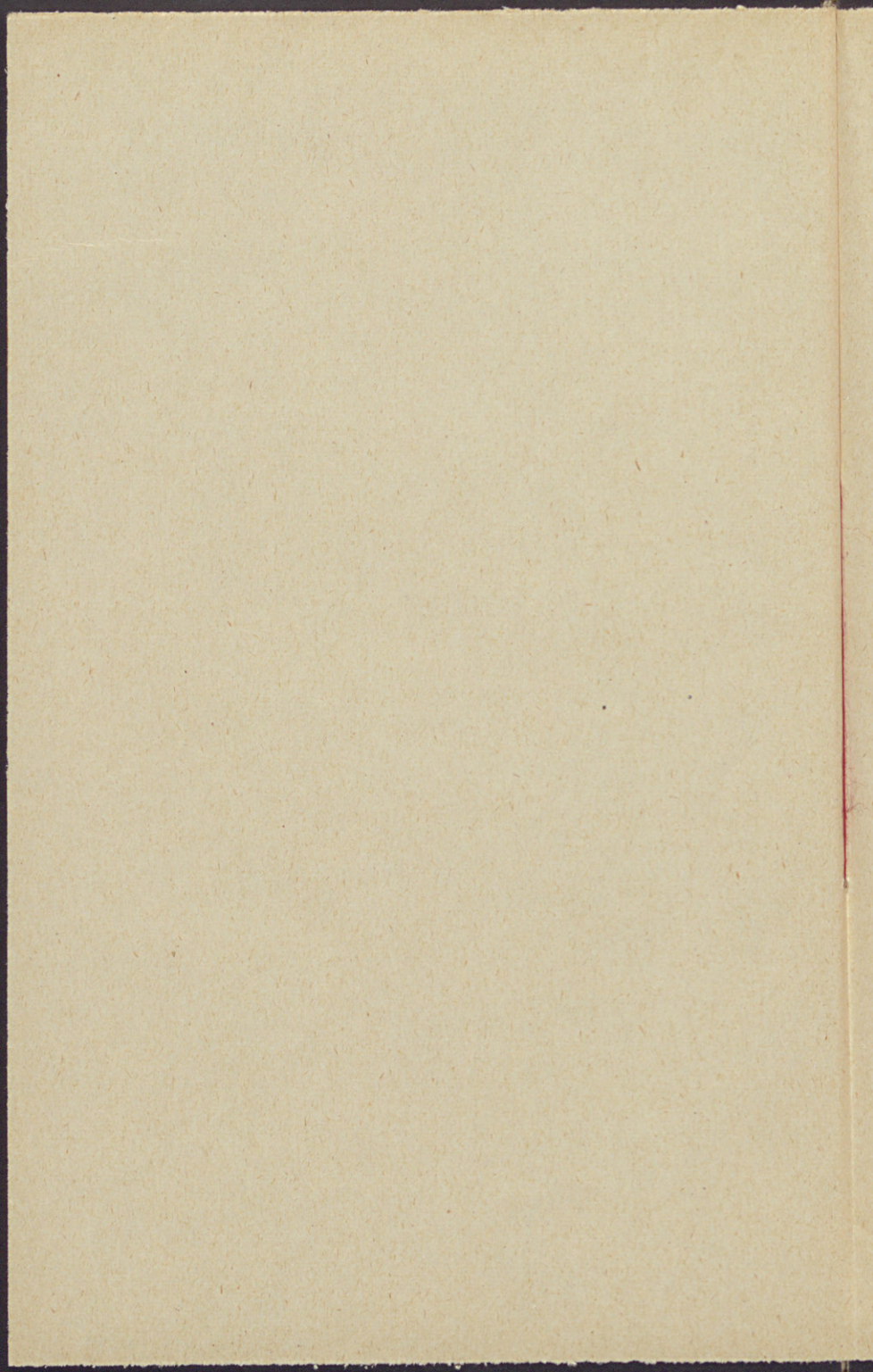
Van beteljesülés ?!...
Van végzet, nemezis ?!...
Ejh, hát az életben
Én már másra nem is
Várok...

Ha egy Forrást lelek :
Szótlanul elnézem,
Ha félig kész munkát :
Mélázva bevégzem...

NOVELLÁK

A CSORBA KOLOMP

A felkelő nap szomorúan pillant át az erdélyi hegyek ormai fölött, a rabigába vont Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár és a többi szépséges magyar város rónaságaira. Az életet adó, a termékenyítő melegét oly pazarul osztogató nap is gyászfátyolt ölt, míg elhúz e sújtott vidék fölött . . . Még a szellő is halk gyászsorozatát zsong itt, amint végiglebeg az aranykalászos vetések, kukorica, krumpli és egyéb termények szomorúan hajlongó táblái fölött . . . Forgószelel pedig, a Szél elűzött, bujdosó boszorkány-leánya, haragos, susterdő vakmerőséggel agitál, lázít az elnyomó országrablók ellen, s kiméletlenül szemükbe vágja a szemetet, port, piszkot, azonban menten térdreomlik, ha útjába egy-egy megtört, szenvedő, édes magyar-székely testvérünk kerül. Az éneklő madarak is új dalokat — gyászdalokat — tanultak be Erdély szomorú sorsáról. Megalázott édes véreink pedig sújtásra görcsösülő öklökkel várnak . . . Várnak, soha meg nem szűnő készülődéssel várnak valamire . . . Ugyan minek formáljon az ember betűket bizonyos gondolatokból! . . . Jók lesznek azok a betűk még majd egy más alkalomra . . . Kincses Erdélyünk felszabadulásának napjaira . . .

*

Egy állásából ok nélkül elbocsátott, meghurcolt és majdnem elüldözött ifjú erdélyi tanító, el-elmerengve tartott hazafelé egyik csodás nyári nap pirkadásán. Katonás léptekkel mérte a porzó országot, mely a fehérre meszelt iskolaház mel-

lett vezetett el, fel a dombos szőlőhegyeknek, édesatyja lakáig . . .

Az iskolaház erős kőfundamentumra épített öreg, de tartós és mutatós alkotmány. Erős ellentétben áll vele az országútra néző frontján a léckerítés-sel körülvont feszület és mellette az akáclábakon nyugvó kis harang, mely hétköznap az iskolába járó gyermekeknek, vasárnaponként pedig a templomba készülődő híveknek zengi csengő hangján, hogy: siessetek . . . siessetek . . . siessetek! . . . A léckerítésen már számtalan „N“ és „X“ betűt formált az idő foga s itt-ott el is tűnt már belőle egy-két szál. A feszület is kopott, rozsdafoltos már . . . Krisztusnak pléhből metszett alakjáról a festéket részben a rozsdá. részben az eső már mind lemosta, csupán csak a fején vehető még jól ki a töviskoszorú és a szemek. A négy harangláb, melynek galambdúcszerű födele alatt a kis harang nyugszik, szintén korhadt, szúette. Alig-alig áll már. A kis harang maga pedig csorba.

*

1849-ben történt . . . A parázsból a forró gesztenyét kikaparó orosz seregek mögött haladó osztrákok az iskolaház körül ütöttek táborot. A kényes, mézeskalácsból gyúrt osztrák tiszték — nem bírván a szabad ég alatt való táborozást — befészkeltek magukat az iskolaházba. Legelső dolguk volt erős őrségeket állítani fel minden irányban. A „kommandant“ még a haranglábak tövébe is rendelt vagy egy féltucat főnyit, amelynek disze, a kis harang, akkor még ép volt.

A tiszték „meglehetősen“ érezték magukat az iskolaházban, amely egyben a katolikus vallású lakosságnak temploma is volt. Dáridózás tette hát hangossá az azelőtt csöndes imaházat . . .

Egyik ködös hajnalon honvéd formaruhába öltözött fiatal legényt fogott el a külső őrség. Nevetve adta meg magát a „honvéd“ s csak úgy foghegyről akart valamit odadobni az öröknek, azonban egy hatalmas pofon kéttévágta a mondatot. Egy-két perc múlva már a dáridózó tiszték előtt álltak foglyukkal az örök, ahol azután büszkén jelentették, hogy elfogtak egy „rebellist.“

— Akasszátok a harangkötélre — mordult fel a tökrészeg generális.

Az örök pedig, nehogy a víg hangulatot jajveszékelésével megzavarja a fogoly, addig is, míg végeznek vele, betömték a száját. Azután már egykettőre a kijelölt helyen, a kis harang szivére erősített kötélen lógott a „honvéd.“ Hatalmasat rándul utoljára az elítélt teste. Akkorát, hogy megreccsennek belé a haranglábak, a harangsziv pedig óriási erővel ütődik a harang pereméhez . . . Sajátságos új hangot ad az . . . Utána ablakcsörrenés, majd ijesztő néma csönd . . .

Lepattant egy kis darabka a harang pereméből, amely azután nagy ívben repülve az iskolaház ablakán keresztül, egyenesen a részeg generálist találta föbe, úgy, hogy azonnal holtan esett össze.

Másnap pddig kiderült, hogy a kivégzett „rebellis“ honvédruhába bújt osztrák kém volt.

*

Az oláj hatóság „elcsapott“ tanítója megállt a kereszt előtt . . . Istent ismerő alázattal leemelte kalapját, majd térdreereszkedve imígy fohászzkodott :

„Oh, Krisztusom, mentsd meg a Te hű székely népedet! . . . Oh, vedd le roskadozó vállainkról a csúfos oláj jármot s büntesd meg a gazokat! . . . Ne tórd gazságaikat! Hiszen Te tu-

dod, hogy a magyar, a székely egy testvér és most nekünk mégis idegen iga alatt kell görnyedeznünk, túrnunk, szenvednünk! . . . Te tudod hogy az olájoknak nem volt joguk szép hazánkból eldarabolni Kincses Erdélyt . . . Te tudsz mindent . . . Te tudod azt is, hogy mit akarnak most is . . . Tudod, hogy miost meg a Te kis harangodat akarják elrabolni, hogy a pápa templomát ékesítsék vele . . . Oh, ne engedd ezt! . . .

A rozsdamarta feszület mintha megértene a a könyörgő szavakat . . . A harang felé tekintő szemek mintha megértően intenének . . . A már alig kivethető ajak pedig mintha suttogna valamit . . .

*

Hű székely testvéreink nyakán, mint sárkány ül Munteán Procopiu, a teljhatalmu oláj kényúr. A környék valóságos réme . . . Gyalázatos, közönséges rablóvezér . . . Ha torz ajaka szóra nyílik, az csak botot, vagy kötelet tud kiejteni . . .

Egyik körútjában megakadtak Munteán Procopiu sátáni szemei a kis ércharangon.

— Hát ez a kolomp mit keres itt? — ordított. — Először ejté ki a dicsőült harangra, hogy „kolomp“. — Na, majd gondoskodom róla, hogy elkerüljön innen . . .

. . . És így történt, hogy már másnap megjelent a harangláb alatt négy oláj katona. El akarták hurcolni a kis harangot, de nem mentek vele sokra . . . Nem tudták leszerelni, bár fejszéik csapása alatt csak úgy döngtek a haranglábak . . . Valami különös erő úgy kimerítette őket, hogy kénytelenek voltak munkájukat abbahagyni . . . Szégyenkezve sompolyogtak el . . .

Böszülten hallgatta a katonák jelentését a mindenható úr, Munteán Procopiu.

— Egy olyan kolompot? (Másodszor mondta.)
Na, majd megmutatom én.

Azzal indult fejszével, négy katona a nyomában.

— Hát ezzel kolomppal nem birtatok? — akarta kérdezni a haranglábak tövében, de amint harmadszor ejté ki, hogy „**kolomp**“ s miközben fejszéjével az egyik oszlophoz sújtott, abban a pillanatban négyfelé dőlt a négy harangláb, a négy oláj katonát halálosan sújtva főbe, a lezuhanó kis harang pedig Munteán Procopiut zúzta agyon.

„. . . ÉLT 22 ÉVET . . .“

„. . . élt 22 évet“ betűztem szomorú-szívvvel a valódi cararai-márványkőbe vésett szavakat . . .

22 évet, eggyel sem többet és akkor meghalt, pontosan úgy, mint akármelyik 80 éves öreg . . . Szegény fiú! . . . Nem voltunk jó barátok, nem is lehettünk volna, hiszen mi ketten teljesen ellenkező utakat jártunk . . . Én már akkor is írogattam és azt állítottam, hogy az írás a legnagyobb művészet, Te pedig festettél és azt mondtad rá, hogy a festés a legnagyobb művészet . . . Ekkor vettük észre, hogy a mi útaink kétfelé ágaznak . . . Azért szerettük tovább is, de kerültük egymást . . . Csacsiság volt . . . Elmult . . . Késő . . . Most érzem, hogy én voltam a hibás, csakis én, hiszen Te kedves és jó fiú voltál, szerettél, de nemcsak engemet . . . Szeretted ezt a kerek, szép élő világot . . . Szerettél a Te meleg, drága jó szíveddel mindenkit és . . . 22 . . . huszoukét évet éltél, eggyel sem többet . . . A sikerült portré, amit Te festettél rólam, akkor azon az emlékezetes estén, mikor összekoccantunk tűzbe került. Ha most meg volna, adnék érte tíz évi kényszermunkát is Szibériában, vagy bárhol . . .

Szép virágaid vannak kedves holt barátom . . . Biztosan Kató hozta, az ácsék szép szöke Katója, aki míg éltél úgy tett, mintha semmibe sem venne és most itt sirdogál minden áldott délután és hozza a sok-sok szép virágot néked . . . Te fülig szerelmes voltál belé . . . Lefestetted vagy százötven pózban, átvírrasztottál miatta sok száz éjszakát . . . Most kárpótól érte virággal, amely el-

hervad, mint a hős érdeme és amit Te már nem is láthatsz . . . Hanem mégis csak a sirköved a a legszebb . . . Valódi cararai . . . Belekerült vagy hétszáz aranykoronába . . . Nagybátyád, Károly bácsi, a dúsgazdag hízlaló emeltette néked, a „művész rokonnak . . .“ Ismerem Károly bátyádat, derék ember, már úgy értve, hogy jó magas növésű . . . Egyébként nem tudom . . . Csak kétszer láttam . . . Először, mikor veled mentem hozzá, hogy segítsek néked, az éhező művésznék kikunyorálni tőle pár forintot . . . Majd kidobott bennünket . . . Az Isten áldja meg érte, hiszen ha elkényeztetett volna bennünket, még majd megfedkezünk volna a mi éltető mindenségünkről, a művésztéről is! . . . Másodszor a temetéseden láttam . . . Előkelő társaság kísért ki utolsó útdra . . . Ott volt a polgármester, a katonai parancsnok és még sok más notabilitás! . . . Ez mind kijárt néked, a hirtelen felkapott művésznék . . . Nagybátyád úgy állt ott az előkelőségek sora előtt, mint hogyha ő fizette volna ki a Te összes adósságodat . . . Mikor pedig konkurense, a kövér cigány Kerekes hízlaló egy kissé feltűnést keltő módon helyezte hatalmas koszorúját a ravatalodra, hát a kétszemével mintha csak éppen azt mondta volna, amit az egyszerű gyermek attyja temetésén a pajtásának: „Mit hencegsz, hiszen nem is a te papádat temetik?! . . .“

Sokan sirtak a temetéseden . . . Csak egy idős, jóságos arcú anyóka, a mamád nem sirt . . . Nem is tudta már, hogy mi történik körötte . . . Nem kísért ki sem, mert mikor a Te fekete kopersódat kihozták a kapun, hangtalanul összesett . . . Az orvosok órák mulva térítették magához . . . Napokig nézte szótlanul azt a kaput, ahol Téged utoljára átvittek és hónapokig én sem mertem a szeme elé kerülni . . . Ma reggel be-

széltem vele . . . Ez a csokor volt a kezemben és megmondtam néki, hogy ide hozom a Te sírrodra . . . Nem szólt semmit . . . Nem üzent néked semmit, de én láttam az ő két szomorú, könnyes szeméből, hogy hamarosan kijön hozzád és majd . . . éppen úgy fog jönni, mint ahogyan Te jöttél ide a temetőbe és majd . . . én betűzhetem ismét a friss sorokat: „ . . . élt 53 évet . . . “

A PLÉBÁNOS URAM KALAPJA . . .

Öreg és kopott volt már . . . A zsírfojtok úgy tarkállottak rajta, mint öreg arcon a himlő-helyek . . . A karimája pedig petyhüdtlen lógott le itt-ott, mint gúnymosolyra torzult ajak . . . És Sárgha János főtisztelendő úr mégis oly szeretettel csüggött rajta . . . El-elnézte órákon át . . . Meg-megsímogatta gyöngéden és gügyögött hozzá érthetetlen szavakat, mint az anya piciny csecsemőjéhez . . . Mert . . . ez a sokszinű öreg kalap egyszer — fiatal segédlelkész korában — az örvény széléről rántotta vissza őt . . .

*

Fenn a Felvidéken, kicsiny tót falucskában segédlelkészkedett Sárgha János uram valamikor . . . Fiatal volt, mint akármelyik 20—24 éves legényember . . .

A falucskában ritkán akadt keresztelő, még ritkábban temetés és a legritkábban esküvő . . . Így hát Sárgha János segédlelkész úrnak igen sok ideje vala a hegyeket bújni . . . Bujta is hát szível-lélelkel, reggeltől-estvélig, úgy, hogy sokszor az éhség vetette haza . . .

Egyszer, amint egyik forró nyári délutánon éppen az öreg „Grubi-konya“ szerpentinútján halad fölfelé, hát csak megpillant egy fiatal szépséges leányzót, egy valóságos Vénust, amint az éppen formás lábacskaikat mossa a hűs „Zelenka“ kristályos vizében. A leányzó, helyesebben a tót Vénus nem látta őt, vagy pedig csak nem akarta látni . . . Mit lehet tudni?! . . .

Tisztelendő uramnak az út fáradalmainak homlokára permeteződőtt harmatcseppek a látványtól egyszerre mogyorónagyságúakká hízta . . . Szemei pedig, melyek eredetileg szintén csak egyszerű emberiés nem pedig lelkipásztori szemeknek lettek teremtve, megakadtak a leánya csábos alakján . . . s azután . . . le és föl, majd . . . föl és le símogatták . . . Tisztelendő uram akkor este ezért magáért hét miatyánkot mondott el, hát még a többiért? Tisztelendő uramat még sohasem feszélyezte a reverenda . . . még sohasem lázzadozott . . . sohasem forrott a vére, de . . . most az egyszer — egyetlen egyszer — szeretett volna csillogó huszártisztté válni és . . . úgy közeledni a leánya felé . . . Azután . . . ott előtte összeütni a sarkantyus bokáit, gálánsan mosolyogni egy előírással rövidet, azután egy előírással hosszút és azután . . . ejh, hát azután jönne a többi . . . A kisleánya csipke bluzza alatt dobogó kis piros valami mindig rendetlenebbül, rendetlenebbül verne, végre csak ott pihenne meg a huszár atillán . . . Nna . . .

Tisztelendő uram agyát ilyen és hasonló gondolatok gyötörték, tüzelték. . . .

Azonban egyszerre csak eszébe jut, hogy ő bizony az Isten felkent szolgája és . . . bűn az, amire gondol . . . Ebbe azután úgy belepirul, hogy az még egy balatoni-naplementének is diszére válnék . . .

— Közeledni a leánya felé? — oh, hogy is gondolhatok én ilyesmire — morfondirozott . . .

Azért mégis csak gondolt . . . Sőt már azon törte a fejét, hogy még közelebb is megyen hozzá a reverenda és stb. ellenére . . .

Lassan-lassan az ember és a pap titáni harcra kelt egymással azon, hogy menjen vagy nem menjen? . . .

— Oh, nem szabad — mondja a pap . . .

— Ehj, ki látja? . . . és ha látja is . . . —
felel rá az ember . . .

Végre is az ember győzött . . . és . . . megindult a pap . . .

Még egy-két lépés . . . Már ajkán lebeg a dicsértesség első betűje s ekkor . . . egy heves szélroham csak lekapja tisztelendő uram kalapját és uccu neki, le a lejtős hegyoldalon . . . Tisztelendő uram sem veszi tréfára a dolgot, két kézre kapja reverendáját és . . . utánna . . . Megindult a hajsza . . . A kalap csak lent a falu alatt végzi nemes pályafutását, ahol is tiszteletlenül bár, de kedélyesen megfeneklett egy nyugodtan heverésző pocsolyában . . .

*

Tisztelendő uram, azaz, most már főtisztelendő uram szeretettel viseli gondját öreg seszinű kalapjának . . . Isten ujját látja benne, amely viszatérítette őt az örvény széléről . . .

A FOGOLY

KORKÉP A VILÁGHÁBORÚ ELSŐ ÉVEIBŐL

A reggeli vonaton nagyon meglátszik a nap világoSSága . . . Üres . . . Egy-egy fülkében csak két-három utas ásítzik és kapdos szemével a tovatűnő táj fáiba, tanyáiba . . . A kofák, de különösen a láncosok nem igen szeretik a nappali vonatot . . . Hogyisne, mikor az éjjeli vonatokon olyan kényelmesen át lehet aludni, ásítzani és álmos fejjel hazudozni az esetleges vizsgálatokat . . . Ez azután meg is látszik az egész vonaton . . . Üres . . .

Az egyik harmadosztályú kocsi középső nagy fülkéjében három utas ül . . . A legtávolabbi sarokban egy terebélyes kofa öt hatalmas pakkal . . . Vele szemben egy fiatal utazó szintén hatalmas két pakkal meg egy bőrönddel . . . Elöl pedig egy orosz-kucsmás, bekecses hatalmas alak, üres kézzel . . . Később kisül, hogy császári és királyi huszárszázados, aki most jön orosz fogságból . . . Még két állomás és otthon van . . .

A kofa és az utazó beszélgetnek, az orosz vedlett huszárszázados pedig hallgatja őket . . .

— Hát asszonyom, én mondom magának, — dől a szó az utazóból — hogy hagyjon fel a tojással, mákkal, dióval és kezdjen egész bátran cérnával, pamuttal, fonállal! . . . Százszor jobb üzlet ma a cérna, mint a tojás . . . Hogy miért? Mert a cérna az külföldi gyártmány, de a tojás az belföldi . . . Már most mi következik ebből? . . . Az, hogy a külföld hamarosan még magának sem tud eleget produkálni, nem, hogy nekünk . . . Eb-

ből viszont az következik, hogy az árak napról-napra szöknek fel és a tojás, az csak utánna kullog . . . Én mondom, asszonyom, hogy csakis cérnával érdemes ma kereskedni és semmi mással . . .

— És hogyha majd nem lesz — kockáztatja meg a kofa . . .

— Bahh az lesz a legjobb üzlet . . . Ha nem lesz, akkor keresünk legtöbbet — világosítja fel a kofát e homályos mondással az ügynök és szavaira a kis városka perronjára beálló vonat helyeslőleg bólongat . . .

A kisvárosban felszáll egy nagyfalusi házaspár . . . A százados ismeri őket jól, de nem szól egy szót sem . . . Várja, hogy őt ismerjék fel . . .

A házaspár leül, azután egy kendőből pénzt szed elő az asszony és olvassák.

— Tíz . . . husz . . . ötven . . . száz . . . kétszáz . . . ötszáz . . . ezer . . . kétezer . . . — Egy negyedóráig tart, amíg a sok aprópénzt megszámlálják, akkor azután az asszony haragosan támad hitestársára:

— Látod, ha nem sietsz ugy, hát még éppen egyszer ennyit kaptunk volna . . . Délfelé már százhuszat is adtak kilójáért, te meg odaadod hatvanötért nyolckor . . . Ilyen vagy te, látod! . . . De hát az a korcsma . . . Az nem várhat . . . Még beteg lennél . . . Már csak jobb lenne biz' Isten, ha elvinnének katonának . . . De hát persze ott nem kell az olyan ember, aki furt a kantinban ülne . . .

— Nő, asszony, ha betejezted a prédikációt — szól a férj —, hát mondok neked egy viccet — és be sem várva a választ, az utazó és a kofa feszült figyelme közepett, már is belekezd. — Hát tudod, Amerikában egy olyan újfajta erős gummit találtak fel, hogy az egyik feltaláló, akinek tűz ütött ki a házában és egy ilyen újfajta gummit

kötte a talpára ugrott le a huszadik emeletről, hát két kétig ugrált benne . . . Végre is úgy kellett lelőni, hogy éhen ne haljon . . .

— Az mind semmi — kontrázott az utazó — hanem az angol, meg a német . . . — Itt azonban a kilátásbeli viccáradatnak a vonat hirtelen indúlása szerencsésen véget vetett . . .

Akközben, hogy a kalauzok sípjai végig ütözköztek a vonat mentén, három nagyfalusi szépség lelkendezik még fel . . . Hangos robogással, még az induló vonatot is túlszárnyalva ülik körül az „oroszfogyót . . .“ A tiszt őket is ismeri, de még mindig nem szól . . .

A két barna a jegyző lánya, a harmadik, a szőke pedig az ő rokonuk . . . Mind a három egyszerre beszél . . . Már most legyen olyan Gabelsbergerista, aki ezt leírja! . . . — Bál, színház, mozi, lakodalom, keresztelő, eljegyzés, válóper, temetés, ami az utolsó évben a kisvárosban és a nagyfaluban esett, az öt perc alatt mind le van tárgyalva . . . De azért tíz évig sem fogynának ki a szóból . . .

A tiszt tettetett közönnyel hallgatja a sok tere-ferét, mintha egy szót sem értene belőle . . .

— Lássátok lányok — tér hirtelen másra a kis szőke — mi csak fecsegünk, kacagunk és itt ül köztünk ez a szomorú fogoly, ez meg hallgat, gondolkodik . . . Ki tudja?, talán éppen Szibériára, vagy valahová, ahol született: gondol . . .

— . . . És milyen ismerős az arca — jegyzi meg kutatón a jegyző nagyobbik lánya. — Ha huszártiszti uniformisban volna, még azt hinném, hogy a Rédey százados . . .

A százados erre majdnem elkacagja magát, de uralkodik magán s még egy arcizma sem rándul . . .

— Igazán szép ember — fedezi fel a szőke — csak már egy ici-picikét öreges . . .

A százados most úgy érzi, hogy vagy ki kell mennie, vagy föltétlenül le kell lepleznie magát . . . De nem . . . Egyiket sem . . . A kíváncsiság győz benne . . .

— Milyen kár, hogy nincs itt Rédey Ili — állapítja meg a százados szivdobogása közben a kis barna. Tudod — fordul a szőkéhez — az Iliéknek van egy intelligens orosz-foglyuk, akitől Ili már egészen jól megtanúlt oroszul, úgy, hogy azóta minden oroszral kikezsd . . . Én nem értem, de Ili egy idő óta igazán egy kicsit olyan kacér . . .

— Na, talán te külömb vagy?! . . . — olvassa rá a nővére . . .

— És te? . . . Te sem vagy külömb! . . . — vágja vissza a barna . . .

— No, neveszekedjeteK lányok! . . . — próbálja csitítani őket a szőke. — Megmondom úgy, ahogy van . . . Én is olyan vagyok mint ti és a többi lányok is mind a világon . . . Nincs ebben semmi különös, semmi új . . . Ismerjük be, hogy kacérok vagyunk, kiismerhetetlenek vagyunk, rosszak vagyunk, olyanok vagyunk, amilyennek kell lennünk! . . .

A lassúdó vonat végre megáll . . . Megérkezett a nagyfaluba . . . A „fogoly“, a házaspár és a három leány leszál, amikor előrobog a negyedik leány Rédey Ili és egyenesen a „fogoly“ nyakába borul . . . Csókolja . . . Cirógatja . . .

— Lányok megjött a papa! . . .

A KANTINOS

Fekete pörge bajsza, mint két kis miniatűr ökörszarv kunkorodott az égnek . . . Derék szál ember volt a kantinos . . . Járt a világháboruban is, meg is rokkant és így kapta a nagy huszárlaktanya kantinját . . . Igaz, üres kézzel ült a kantinba, azonban szorgalmas és szolid, beosztott életmódja hamarosan szép gyümölcsöket érlelt . . . A kantinban mindennap több volt egy-egy kis portékával és néhány liter borral és . . . mindennap több volt egy-két jó helyen elhelyezkedő kintlévőséggel, mert . . . a kantinos jó ember volt és katonaviselt, sőt világháborút viselt ember volt . . . Megtudta érteni a fiatal és gazdag huszártisztek pillanatnyi pénzzavarát . . . Nő, meg — hogy is mondjam csak? — ez is jövedelmezett, kamatozott néha-néha egy-egy keveset, vagy ha pedig nem, hát mint holttőke sem volt éppen megvetendő . . .

És most a kintlévőségekről, azaz, az ezzel kapcsolatos előírással eljárásról! . . . Ez, azután érdekes, sőt, mi több rendkívüli . . . Megsugom azonban, hogy csak azoknak, akik nem voltak katonák, mert óh, ti civilek, akik sohasem voltak katonák mittudjátok ti azt, hogy milyen fordítva is történik egy és más katonáéknál? . . .

Például X. Y. főhadnagy urnak, aki civilben gróf is meg gazdag is hirtelen szüksége van három darab ropogós százezresre, hogy az . . . — ejnye nő, hogy is mondjam csak? . . . ebben a finnyás világban sehogyan sem akar a nyelvemre jönni — hogy az . . . hogy a kis szőke kasszir-

nőhöz az esedékes button akadály nélkül utat találjon . . . — Na! . . . már csak kimondtam még ha követ is dob rám ez a világ . . .

Szóval X. Y. főhadnagy urnak, aki civilben gróf is meg gazdag is, hogy meg tudja venni a szőkeangyalnak a butfont sürgősen szüksége van három darab ropogós százezresre . . . Bagatel! . . . Egyszerűen bemegy a kantinba, s azután így szól pongyolán raccsolva a kantinoshoz, aki melesleg megjegyezve tiszthelyettes volt katonáéknál, még pedig a javából . . .

— Kéhem, tiszthehetes váltson fel nékem egy ötszázehzest! . . . — s már kezében is van a . . . nem is három, hanem öt darab ropogós százezres . . .

— Majd a legényemmel leküldöm — szól és köszön . . .

— Igenis főhadnagy ur! . . . Alászolgája! — így a kantinos és pörge bajsza megértőn szúr egyet az ürbe . . .

A történetek után — bagatol — két-három héttel a kantinos árut vár és kevés a pénze . . . Felszalad hát X. Y. főhadnagy urhoz, akinek a legénye véletlenül az utolsó két hétben úgy el volt foglalva, hogy még arra sem volt ideje, hogy a kantinba beszaladjon az öt darab ropogóssal . . .

A főhadnagy urnak — már csak a történet kedvéért is — éppen vendégei vannak és pont a papa meg a mama . . .

— Főhadnagy ur alássan kérném — szól a kantinos feszes vigyázban és előírással alázattal — igen nagy szükségem volna ötszázezer koronára, árum érkezik és mivel kevés a pénzem nem bírom fizetni a számlát, ha méitőztatna kölcsönözni, igen hálás lennék?! . . .

— Oh, öhegem — legyint kezével a főhadnagy — nagyon szivesen! . . . Papa kéhlek

— fordul tekintélyes papájához — add át az összehget! . . . Én egészen véhletlenül az ihodában felejtettem a pénztáhcámat . . .

A papa, természetesen szó nélkül tesz eleget fia kérésének és a kantinos hálás köszönet és időbeni visszafizetés emlegetés után siet a számlát kiegyenliteni . . .

X. Y. főhadnagy ur pedig, aki civilben gróf is meg gazdag is eléggülten jegyzi meg kedves papamamája előtt:

— Szegény rokkant-kahtona . . . Ki-ki szoktuk segiteni . . . Nő, meg jobb hehen is van nála a pénz, mint hogyha holmi kahszihnőkre költenénk . . . Nemde papa? . . .

. . . És a papa, aki gróf is meg gazdag is és aki valamikor szintén volt katona megértőn bólogat, azonban magában azt gondolja, hogy valamikor, az ő idejében másként volt biz az . . .

A VAK TÓBIÁS

Mind a két szemére vak volt . . . Mi, gyerekek nem sajnáltuk csak csodáltuk, mint egy ritkaságot . . . Később, természetesen nagyon szégyeltük volna ezt, ha valaki, vagy a lelkiismeretünk szemünkre veti . . . Dehát akkor még gyerekek voltunk . . .

A Tóbiást, megbámultuk, hogyha rövid botjával végig tapogatózott a Mezei-uccán . . . Ilyenkor a legnagyobb csendben, majdnem lábujhegyen követtük néhány lépésnyi távolságról és néztük, amint haladt . . . Leginkább az ragadta meg a figyelmünket, hogy nem botlott meg soha, nem ment neki semminek és nem ütközött össze senkivel . . . Mintha nem is lett volna vak . . .

Lenn a falu végén módos kis háza volt a vak Tóbiásnak . . . Kis kert és szőlő hozzá, ezeken kívül pedig csinos kis summa a takarékbán, melynek kamataiból szépen éldegélhetett. Egy öreg cselédje volt csupán, majdnem olyan öreg, mint ő maga, más senkije kerek e világon . . .

*

Abban az időben volt a Mezei-uccának két, egymással állandóan hadilábon álló hadserege, a a Páros és a Páratlan . . . A két hadsereg abból az alkalomból alakult, hogy a házak új számokat kaptak, a jobboldal páratlanokat, a baloldal pedig párosokat . . . A két hadsereg, talán nem is kelene mondanom, gyerekhadsereg volt . . . Én a jobboldali, vagyis a Páratlan hadsereg vezérkarifőnöke voltam . . . Én eszeltem ki ugyanis a leg-

sikeresebb manővereket . . . Később azonban, hogy a vezérkarifőnökség magas tisztségében oly kiváló érdemeket szereztem a hadsereg, elismerésül vezérének választott meg . . .

Egyszer a szerencsés véletlen egyedül hozott össze a Párosok vékonydongájú vezérével . . . Itt meg kell jegyeznem, hogy én már a pályában kezdtem belátni, hogy az életben elsősorban is erő kell, ami azután szinte magával hozza az egészséget és a többit . . . A belátás pedig tudva lévő, hogy terveket érlel . . . Az én tervem azután abban merült ki, hogy hizókurákat tartottam, ami olyannyira sikerült, hogy a kövérségeből csak a világháboru (Istnen nyugosztalja!) Úzsok, Galicia, Bukovina és nb. társai tudtak lefaragni . . . Ezeknek elmondása után nyilvánvalóvá lett, hogy kilátásaim az ellenfél vezérével való párviadalban határozottan előnyösek voltak . . . Magam kezdeményeztem tehát a harcot . . . Először diplomacice szóváltással, amely a fegyveres fellépés előtt ultimátummal nyert formális befejezést . . .

— Na, te kiselejtezett pizkafa — kezdtem — most mond a szemembe, hogy nagy az orrom! . . . Szegény feje, ezt sohasem mondta, vagy ha mondta volna is, azzal csak igazat mondott volna, azonban volt annyi lelkiereje, hogy az ilyen való provokálásra még nem adta meg magát . . . Sőt, így felelt . . .

— Nagy hát . . . Még pedig olyan nagy, mint a zsidótemplomtornyán a hagyma . . .

— Aujnye az apád . . . ezt nemond még egyszer mert zsebreagyürlek . . . — tört ki belőlem a megsértett becsület . . .

— Debizony mondom, százszor is — legénykedett ő . . .

— No, mond hát, ha mered! . . . — Ordítottam vésztióslóan! . . .

— Mondom hát . . . Akkora az orrod . . .
 — Dehogy mekkora ezt már nem mondhatta, mert elkaptam, mint vihar a szalmakalapot, s azután egy-kettőre ott gyúrtam, dagasztottam a Mezei-ucca porában . . .

Az abrichtolás javában tartott, amikor egyszerre csak megszólal mögöttük egy ismerős tulvilági hang:

— Ereszd el öcsém azt a szegény fiut! . . .
 — Hátra nézek, hát amint sejtettem, a vak Tóbiás volt . . . Mint rendesen, a házak ereszének irányitva szavait beszélt tovább:

— Szégyelhetnéd magad, hogy olyan kövér és erős fiu létedre, egy olyan vézna és gyöngéfiuval verekszel! . . .

— De Tóbiás bácsi, — tört ki belőlem akaratlanul a meglepetés — maga nem is vak! . . .

— Dehogy nem öcsém! . . . Bár ne volnék! . . .

— Hát akkor honnét tudja, hogy én kövér és erős vagyok, ez meg itt . . . — akartam a földre mutatni, de ellenfelem ekkor már árkonbokron tul volt — ez meg . . . ott, vézna és gyöngé? . . .

— Ja, öcsém a vak ember a fülével lát . . . Megéreztem én azt a lihegésestől — felelt, s mint aki rendjén végezte a dolgát, folytatta az utját megelégedetten tovább . . .

*

Az iskolában volt egy osztálytársunk, egy teljesen árva fiu . . . Elhalt szüleinek az ismerősei tattották, de ezek is csak azért, mert a legjobb tanuló volt mindig az iskolában . . . Egyszer ez a fiu fogadott az iskolában többekkel, hogy ő, akár a vak Tóbiás haza fog menni bekötött szemekkel . . . Csak azt kötötte ki, hogy bottal a

kezében és hogy messziről kövessük majd, nehogy a sok beszéddel félrevezessük! . . .

Iskola után tehát megindult a menet . . . Elől bekötözött szemekkel Béla, az árva fiu, utána vagy száz lépéssel pedig a fél iskola . . . Az ucca csöndes volt . . .

Béla már az első lépések után nekiment fűnek-fának . . . Az első uccakeresztezésnél pedig megtörtént a szerencsétlenség . . . Egy hirtelen beforduló kocsi elütötte . . . Kórházba került . . . Két lábát törte, úgy, hogy örökké nyomorék maradt . . . Az anyagi gondoktól azonban megszabadult . . . Ugyanis egy ismeretlen jöttevő havonta küldött neki póstán egy-egy csinos kis öszeget . . .

*

Egyszer, sok évre rá meghalt az öreg Tóbiás . . . Mikor a végrendeletét felbontották, hát abban általános meglepetésre Bélát tette örökösévé . . .

Béla mikor átvette a szép kis örökséget, az egyik öreg szekrény fiókjában talált vagy száz néma, de mégis oly beszédes póstai pénzes-feladó vevényt . . .

A KUBIKOS ÉS FIA

A Feketehalom, vagy más néven Csonthalom, úgy terpeszkedett a falu kellős közepén, mint teknősbéka a varangyosok között . . .

Eredetét illetően a nép között több féle verzió járta . . .

Az egyik szerint Árpád apánk utjába emelték dicső őseink, hogy legyen miről széttelkintenie a nagy pusztaságban . . . Árpád apánk azután valóban szét is tekintett róla, mely alkalommal fekete lovon ült . . . Tán innét ered a Feketehalom elnevezés? . . .

Egy másik szerint a tatárjárás, egy harmadik szerint pedig a törökök alatt emelték az elpusztult magyarok csontjaiból . . . Valószínű tehát, hogy a másik neve pedig innét ered . . .

Különben is mindegy, hogy Árpád apánk, a tatárok, vagy a törökök alatt emelték-e, csak az a fő, hogy emeltetett és hogy emeltetett azt a természetellenes képződése feltétlenül igazolja . . .

Micsoda gigászi erő kellett hozzá, hogy egybehordják, mikor még a lefejtéséhez is kevés volt tizenhat majsai kubikosnak több mint egy évi munkája . . .

Lefejtéséhez?! . . .

Igen a lefejtéséhez! . . . A tisztelt község ugyanis hosszú huza-vona, háboruskodás után elhatározta, hogy lebontatja, lefejteti, leoperálja a föld színéről, mint az alkalmatlan és csuf kinövés az ember ábrázatáról . . . Pedig valamikor sokkal dicsőbb szerepet szántak neki mint most . . . A templomot akarták ráépíttetni . . . Hanem hát

elállottak tőle attól való félelmükben, hogy a szél majd kihordja a megbizhatatlan homok tömeget alóla és összedől . . . És most a község — nem hiába lévén a megye leggazdagabb és legpraktikusabb községe — ezt is a leggazdaságosabb és legpraktikusabb módon oldotta meg . . . Egy rókáról két bőrt, vagy, amint főbíró uram szerette mondogatni: „Egy juhászról két szűr! . . .“ Az olcsó majsai kubikusokkal a kitermelt homoktömeget a falu alatt leselkedő hasznavehetetlen mocsaras völgybe töltették, amiből azután így kitünő szőlőskert javult . . .

A két Antalics az idős és az ifju majsai kubikos már több mint egy éve szállította egy-egy potrohos lovacsáján a halom kikezdett, omladékony testét a „Szunyugosba“ . . . — Így hívták a mocsarast.

A két Antalics volt a legszorgalmasabb a kubikusok között . . . Reggel legkorábban álltak munkába és este legkésőbbben hagyták abba . . .

— Aki korán kell: aranyat lel — szokta mondogatni az öregebbik Antalics . . .

Ezt azután addig mondogatta, amíg egyszer kora reggel valóban aranyat lelt még pedig nem is keveset . . . Egy cserépkorsóban feküdt a sok jófajta körmöci egymás hegyén-hátán . . . Hirtelen meg sem tudta volna olvasni a két Antalics, de nem is akarta . . . Nagy sunyin elrejtették a tífjiga oldalába a homok közé s aztán neki félteherrel a Szunyogosnak . . . Ott azután, elrejtözve a közeli nádasba az öreg Antalics megszámlálta . . . Kerek ötszáz darab husz- és száz darab tizkoronás arany volt . . . Mind legújabb veretű körmöci, tehát még nem igen régen lehetett a föld alatt.

A két Antalics összebújt . . . Felhagynak a kubikos-mesterséggel, vesznek otthon Majsán egy kis porció földet, abból azután szépen megélnék . . .

A fiatal Antalics azonban ellenszegült. Mért hagyának fel a kubikossággal éppen most, amikor ilyen jól kezd menni? . . .

— Mondasz valamit, fiam — hagyta rá az öreg is. — Ahol ennyi volt, akad ott még több is...

Így azután megértvén egymást, a pénzt biztos helyen jól elrejtve, tolytatták tovább a mesterséget, kétszeresen vigyázva ezután minden ásónyomra...

Történt azonban, hogy egy szép napon megjelent a kubikosok közt a község bírása és sajnálkozva kijelentette előttük, hogy tovább nincsen rájuk szükség, miután a község pénztára teljesen kiürült . . . Nincs egy fillér sem több e célra . . .

A két Antalics először megdöbben, de hamarosan összeszedi magát, majd összesug, azután odaáll az öreg Antalics a bíró elé.

— Bíró uram, mondanék én valamit, — kezd beszédbe.

— Ugyan mit? — néz rá a bíró.

— Hát csak azt, — felel az öreg Antalics, — hogy elhordanánk mi, ketten a fiammal az egész hegyet, s csak azt kötnénk ki, hogy amit találunk benne, az dézsmálatlanul a miénk . . .

— Rendben van, — áll az alkura nevetve a bíró. — Találhatnak ebben a vakondturásban elég török, tatár, vagy magyar csontot, amit, ha eladnak az ócskásnak, hát abból megtérülhet a fuvardíj . . .

. . . És így történt, hogy a két Antalics, ha nem is éppen az egész hegyet, de a talált hatszáz darab aranyat mind elkubikolta . . . Sőt, ráadásul bizony még a két kis potrohos lovacska egészségét is . . .

KÖLTŐ BOSSZUJA

A bánatos-szemű poéta apró kis versikét ír.

„Ha nem adsz egy puszikát:
Kiütöm a kuszikád! . . .
Julcsa, te szerelmes vak angyal
Nem cserélnék el százezer varanggyal . . .“

. . . És már ott zúg lelkifüleiben a tapsorkán
e szellemes stróta után . . .

— Na, ha még ezzel sem aratok sikert, —
mondá be a bánatos-szemű poéta maga-magának
az ultimót, — akkor földhöz vágom a tollat és
dikicset veszek a kezembe . . .

*

Néhány év múlt el . . . A bánatos-szemű
poéta azóta már pontosan tizenhatezerhét-
nyolcvankilenc verset írt, de a siker, a babér még
mindig késett. Kezdte már belátni, hogy a tehetség,
a lángész mit sem ér a huszadik században és
hogy a költészet a legrosszabb „szakma“. Jobb
és szebb „mesterség“ után kell tehát nézni! De mi
lehet ma a legjobb mesterség? Igen világos, hogy
a csizmadiaság . . . (Bocsánatot kérek, ez a bán-
atos-szemű poéta megállapítása, nem pedig az
enyém . . . En természetesen a siberséget válasz-
tanám.)

Fűzfa Benedek — így hívták a bánatos-
szemű poétát — még aznap felvételét kérte a
„Bagaria Első Magyar Csizmagyár R. T.“ kötelé-
kébe, ahol is az igazgató igen rossz előrelátással
megáldott üzletember lévén — méltányolva Fűzfa

úr eddigi elért sikertelenségeit — felvétette a pénztárhoz, mint segéd-pénztárnokot.

Fűzfa Benedek a pénztárnál igen hasznos tevékenységet fejtett ki Rövid idő alatt megjavította a sikkasztások terén elért országos rekordot. Még egy kevés tréning; egy jó start és a világ-rekordot is megjavítja . . . Az igazgató azonban, aki kivételesen ebben az egy üzleti-ágban elismert szaktekintély volt, megelégedetten hagyta helyben az egészet . . .

— Ügyes, élelmes ember ez a Fűzfa. Ilyen emberekre van a vállalatnak szüksége — tromfolta le Fűzfa irigy besugóit és hogy a kitűnő segéd-pénztárnok érdemeit kellőleg honorálja is: előléptette főpénztárnoknak.

Ezekután Fűzfa Benedek életéből nem maradt más hátra, mint hogy megnősüljön . . . És mint olyan ember, aki a fellebbvalójának minden jóakarató atyai tanácsát készpénznek veszi, itt is az igazgató szavára hallgatott . . . Elvette az igazgató úr titkárnőjét, a szegény, de elegáns és szép Koczura Klárát, akire már ugyis régóta spórolt . . .

- Mit mondjak, hogy a lakzi hogy ment végbe? Mint ahogy egy nagy részvénytársaság pénztárnokának az esküvője szokott, ahol az igazgató a násznagy . . .

A mézeshetek alatt Fűzfa úr egyszer-máskor egy kicsit korábban szaladt haza hivatalából, mint azeelőtt . . .

Egyszer Fűzfa úr egy idegen, de mégis oly ismerős sétabotot talált az új asszony. öltözőjében . . . Okos ember volt: nem szólt egy szót sem . . .

Máskor meg egy fél férfikeztyűt talált otthon. Ekkor sem szólt egy szót sem, hanem magában azt gondolta, hogy jó lesz, ha ezentúl a rendes

időben járok haza és nem korábban, mert még majd egyszer magát az igazgató urat is itt találom.

Hanem hát a korszó is addig jár a kútra, míg egyszer eltörik . . . Füzfa Benedek, úgysis, mint főpénztárnok, úgysis, mint poéta az egyik szép és amint majd később kisül, kiadós napon ott találta az igazgató urat is a lakásán, pedig még a rendes időnél is majdnem egy félórával később tért haza . . .

— Ej, kedves Füzfa, — találta fel magát az igazgató — ön tulságosan megerőlteti magát. Már egy jó félórája várom itt, hogy egy elhalaszt-hatatlan, fontos üzleti ügyet közöljek magával. Azt hittem, hogy mint ujdonsült férj sietni fog haza, ezért azután, hogy éppen a bankban voltam, egyenesen a lakására siettem . . .

— Kérem, igazgató úr — mentegeti magát Füzfa — véletlenül egy kiszit több dolgom akadt a pénztárban, mint rendesen, azért késtem . . . (Ebben igaza is volt Füzfának tökéletesen. Ugyanis ez a nap volt Füzfa főpénztárnoksága alatt a legkiadósabb nap — a legtöbb pénz folyt be — sietett tehát felhasználni a jó alkalmat és gyorsan összecsomagolta az egész pénzkészletet, hogy milyen célból: az is kisül?)

— Nó, nem jelent éppen sokat — nyugtatja meg Füzfát az igazgató. — Hanem most azután gyorsan készüljön! El fog utazni Bécsbe . . . Itt van a szükséges pénz is, hogy ne kelljen Önnek visszaszaladni a gyárba, hoztam magammal a bankból . . . Hét óra ötvenkor indul a gyors, még elérheti!

Start!!!

Másnap az igazgató egy kicsit később jött a hivatalába, mint rendesen . . . Iróasztalán egy levél feküdt, amelyen Füzfa kezeírására ismert . . . Rosszat sejtve bontotta fel. Csak négy sor állt benne:

„Csere-bere, vén kecske . . .
Kellott néked menyecske?!
Milyen fátum, nó nézed,
Elvittem mind a pénzed!”

— Tönkre vagyok téve, — rogyott le az igazgató . . .

*

Koczura Klára, alias Fűzfa Benedekné szintén okos asszony volt és így mikor megtudta ifjú férjének ügyesen végrehajtott manőverét, nem szólt egy szót sem, csak fogta magát és ő is cserbenhagyta a „vén kecskét“. Utánna utazott a férjének, akit meg is talált írói álneve és egy spanyolfal mögé rejtőzködve egyik előkelő bécsi szállodában.

Fűzfa Benedek ifjú nejét elérzékenyedve fogadta és csak annyit kérdezett tőle:

— Szeretsz? . . .

— Szeretlek egyetlenem — rebegé Klárika.

— Nó, ha szeretsz — tört ki erre Fűzfából a felszarvazott férj poéta lelke — lásd a bosszúmat, hűtlenségednek méltó büntetését — és előrántva készenlétbe helyezett revolverét, először főbelötte magát jobbról, azután főbelötte magát balról, majd szivenlőtte magát elülről, ezután kiszurá két szemét, kimetszé a nyelvét, minderre pedig megivott tiz liter ciankálit és végül felakasztotta magát az ötszáz woltos árammal telített villanyvezetékre . . . A halálok halálával halt meg . . .

Másnap szép csöndes nap volt . . . Fűzfa Benedek szabályosan hanyatt fekvé alusza álmait koporsójában . . .

Hűséges neje, Klárika, a koporsó szélén ülve hintázza formás lábacskaikat, majd azzal szórakozik, hogy egy szalmaszállal Fűzfa úr orrát csiklandozza . . . Fűzfa egy ideig csak türi ezt, de végre is dühösen rászól az asszonyra:

— Hiába szekirozol, úgy sem mondom meg, hogy hová rejtettem a pénzt! . . .

PARASZKA.

Az apró kis orosz falu két tűz közé került egy-két későn ébredő lakosával együtt... A mi tüzérségünk kimélte a falut, az orosz azonban nem... Az ötven-hatvan csinos kis faházikóból egymásután dőlt össze vagy hét-nyolc, azután az orosz is rájött, hogy nem valami nagy dicsőséget arat, ha az üres kis faházikókra pocsékolja a drága municiót...

Egyik éjjel honvéd-járőr indult a faluba... A kis hadtörredék, élén egy gyerek-szakaszvezetővel, óvatosan kúszott, a sötétség leple alatt az országút árkában előre. Hamarosan ott látni a honvédeket a falu egyetlen kis uccájában, ahol bátran, bár óvatosan kémlelik a házakat... A borús éjszakában úgy tűnik fel a húsz-harminc nesztelen honvéd, mint a tovapérgő sötét, rossz mozifilm, mikor valami zavar folytán kihal mellőle a zenekiséret. A csönd pedig oly tökéletes volt, hogy szinte azt várta az ember, hogy az a sok rejtőzködő csillag mind beleszédül az égről... De mintha ebben a pillanatban megtörné a csendet egy távoli tompa kiáltás, majd hamarosan még egy, egy sokkal-sokkal erősebb, végül egész tisztán hallani egy nő kétségbeesett sikoltozását...

A fiatal gyerek-szakaszvezető kezében egy pillanatra megremegett a fegyver, de csak egy pillanatra, mert a másik pillanatban már nyugodtan hagyja el ajkát a vezényszó:

— Szuronyt szegez! . . . Rohamlépésben utánnam! . . .

És mint az égről szabadult fergeteg robot

hangirányában a 20—30 honvéd . . . A hang, amely közben csak erősödik, a falu tulsó végére egy kis házikóba vezet . . . Honvédeink éppen a legjobbkor érkeznek, hogy az öt-hat részeg orosz tiszt karmaiból kimentsék a falucska viruló szépségét, Paraszkat . . .

Most azután kistül, hogy a gyerek-szakaszvezető és Paraszka, az árva orosz szépség már ismerik egymást. Hogy honnét? az az ő titkuk . . . Csak sejteni lehet, hogy a kis szakaszvezető miért jelentkezett az utóbbi napokban minden patrulba önként . . .

Mikor azután az öt fogoly tiszttel — egynek sikerült idejében kereket oldania — megindult a patrul hazafelé, Paraszka minden áron kezet akart csókolni megmentőjének. Végül is a nehéz ügyet úgy oldották meg, hogy a kéz helyett a kis tejeles honvédajak kapta a köszönetet . . . És hej! ez a csattanós köszönet, bizony még sok csattanós emlékezésnek lett később a magja.

De menjünk sorjában! . . .

Másnap az öt orosz, ahogy kijózanodott, bizonyos örömmel állapította meg, hogy végre ideiglenesen csendes révbe jutottak és csak Spanier tűzértisztet sajnálták, akinek sikerült volt megszöknie az ablakon át a hirtelen felbukkanó honvéd-járőr elől.

Spanier, az orosz tűzértiszt azután, ahogy teljesen kivirradt látható jelét adta megmenekülésének és egyszersmind bosszujának . . . Pár óra alatt rommá lövette a kis orosz falut . . . Hajléktalanná téve ezzel Paraszkat is, aki úgy vánszorgott a kiállott ijedelmektől félholtan a honvédek állásáig . . . A gyerekszakaszvezető fogta fel karjaiba az összerogyó leánykát . . .

A honvéd parancsnokság azután vitéz szakaszvezetőjének kérelmére megengedte Paraszka-

nak, hogy Magyarországra a kis szakaszvezető szüleihez utazhassék . . .

Igy esett azután, hogy a történetekre mind-egy másfél hétre csak beállit egy vadidegen szépséges leányzó idősb Hajnal András esküdt uram portájára Gubacsfalván . . . A leányzó egy árva szót sem tud magyarul . . . Szó nélkül áll a pitvarban, ahová kézről-kézre adva kalauzolták és csak egy a nyakába akasztott keménypapír-táblácskát simogat leplezetlen szeretettel . . . A táblácskán kusza nagy betűkkel néhány sor magyarul :

T. cz.

HAJNAL ANDRÁS

eskütt uramnak

GUBACSFALVÁN.

Pest-megye.

Magyarország (Ungarn.)

A táblácska másik oldalán pedig apróbb betűkkel még néhány sor :

„Édes Szüleim és Testvéreim!

Itt küldök az ünnepeknek alkalmából egy kis pakkot . . . Magammal nem hordozhatom, mer' nem fér a bornyumba . . . Fogadják szeretettel és vigyázzanak rá' édes Szüleim és Testvéreim míg haza nem kerülök! A becsületes neve Paraszka, de Istennek is tetszetősebb volna Pannának hínni. Csókolok mindenkit, Pannát a legtöbbször.

Szerető fiuk és testvérük

ANDRÁS.

Talán mondanom se' kell, hogy Paraszkából, akarom mondani, Pannából olyan helyre egy ma-

D A L A T E M E T Ő B E N

gyar menyecske lett, mikor ifjú Hajnal András, akkor már mint őrmester úr hazakerült a nagy világháborúból, hogy még pápaszemmel sem lehetett volna párját találni.

A KALAND

Lajtaházy Ferdinánd, az Erger és Klein fa-kereskedelmi részvénytársaság irnoka megrögzött aggregény volt . . . Gyűlölte a nőt attól a pillanattól fogva, amint a legcsekélyebb hibát észre vette rajta. Egy szögletes mozdulat, egy hamis hang, egy kacér tekintet untig elég volt, hogy a legimádandóbb teremtésből is azonnal kiábránduljon . . . Egyszóval a huszadik század nyelvén : nagyon válogatós volt. Azért is maradt azután negyvennégy éves fejjel aggregény . . . Pedig ebből a negyvennégy évből több mint húsz kereséssel telt el . . . Az Asszonynak, az Igazinak a keresésével . . . De nem találta . . . Hiába . . .

Lajtaházy Ferdinánd kicsiny kis különbejáratúban lakott valahol a Köztemető-út mellékén. Szegényes kis szobácskában, kopott ruhatárral . . .

Az irodában, ahol már több, mint tizenhat éve működött, tisztelték, mint a rendes és pontos jó munkaerőt, azonban ezt a tiszteletet nem igen juttatták kellő kifejezésre pénzbelileg is, vagyis a fizetésében . . . Sőt a csinos kis gépirónő fizetése, aki pedig csak néhány hónapja áll a részvénytársaság szolgálatában, majdnem meghaladja az övét . . . Ilyen és hasonló méltánytalanságok azután sok keserű órát szereztek Lajtaházy Ferdinándnak.

Az Idő, a Gond, a Küzdés és társai természetesen Lajtaházy Ferdinándon is meghagyták az ő félreismerhetetlen nyomaikat . . . A hajdanl feszes, karcsú és cukorskatulyából pattant, a legjobb lányos házaknál is szívesen látott ifjúból lassan görbetartású, gyűröttvonású kopott kis emberke

kezdett lenni... Szegényes és hiányos kis ruhátárát nem volt, aki rendbentartsa, gondozza és így bizony egyik-másik darab már feltűnően kezdett oszlásnak indulni, mint a pácolatlan hulla... De azért Lajtaházy Ferdinánd a kereséssel még mindig nem hagyott fel. Ahány nőt csak meglátott, úton-útfélen az első pillanatban mindannyiban a keresettet, az Igazít, az Egyetlent látta... De mindannyiszor csalódott, még pedig a legrövidebb idő, legtöbbszörre egy-két perc alatt...

*

Egyszer egyik bizsergetően illatos tavaszi alkonyon a rakodópartról volt hazatérőben Lajtaházy Ferdinánd, ahol az ő felügyelete alatt egész nap deszkaárut hajóztak ki... A legkopottabb, a legrongyosabb öltönyében, éhes gyomorral és fáradt, szomorú szemekkel szállt villamosra... Pongyolán ereszkedett az egyik ablakmenti üres helyre... Szét sem nézett, csak mikor már betelt a sötétbe burkolózó ucca képével és akkor... a tekintete találkozik egy feltűnően elegáns csodaszép fiatal hölgy tekintetével... Az elragadó jelenség vele szemben ült. Mély, bársonyos két kék szeme alig észrevehetően tapogatózik végig Lajtaházy kopott alakján, utána alig felismerhető sajnálkozás árad belőle.

Lajtaházy nem szívesen látja ezt, mint ahogyan senki sem látja szívesen, ha sajnálkoznak felette. De most... Nini... A hölgy szemében mintha még más valami is rejtőzne?... Talán egy kérdés? A nagy kérdés? Vagy bátorítás, biztatás?... Lajtaházy boldogan érti félre a véletlen hosszú tekintetet. Pillanat alatt villan át rajta a sejtés... Ő az!...

Jóideig utaznak együtt. Tekintetük többször találkozik... Lajtaházy agyában egymást üzik a

gondolatok. Ajka meg-megvonaglik, amikor a hölgy hirtelen leszállni készül. De mielőtt leszállana, egy ellenőrizhetetlen pillanatban kis cédulát lop Lajtaházy merevedő kezébe . . . Lajtaházy nem meri elolvasni. Hátha véletlenül látta valaki a gyors jelenetet? . . . Anélkül, hogy megnézné, óvatosan zsebregyűri. A már éppen leszálló hölgy hálás mosollyal jutalmazza Lajtaházy által e lovagiasnak vélt eljárást.

Egy-két megállóval odébb Lajtaházy is leszáll. A sötét uccákon át gondolataiba merül . . . Végre! Az igazi, a bátor, aki nem néz társadalmi szabályokat, könnyedén túlteszi azokon magát és mer . . . Akar és mer . . . Óh, ez az Igazi, ezt most már határozottan tudja. A cédulát azonban a gyéren világító uccalámpák alatt nem meri elolvasni. Hátha követi egy avatatlan szemtanú a villamosról. Majd otthon! . . . Megtapogatja a belső zsebét. Ott zörög, ropog a kis papirszelet. Azonban otthon sem meri elolvasni, még csak elő sem meri venni a zsebéből. Ellenben eszébe jut, hogy ő már milyen vén és szemben ezzel, szinte szomorúan állapítja meg, hogy az ismeretlen hölgy meg milyen fiatal. Azután a vetkőzésnél szinte megdöbbenve állapítja meg, hogy ma éppen a legrongyosabb ruhájában érte a régen várt szerencse, majd az is eszébe jut, hogy milyen keserves és nyugtalan pillantásokkal viszonzotta a fiatal hölgy nyugodt, érdeklődő tekintetét . . . A cédulát azonban nem merte elővenni sem aznap, sem másnap . . . Még hónapok múlva sem.

*

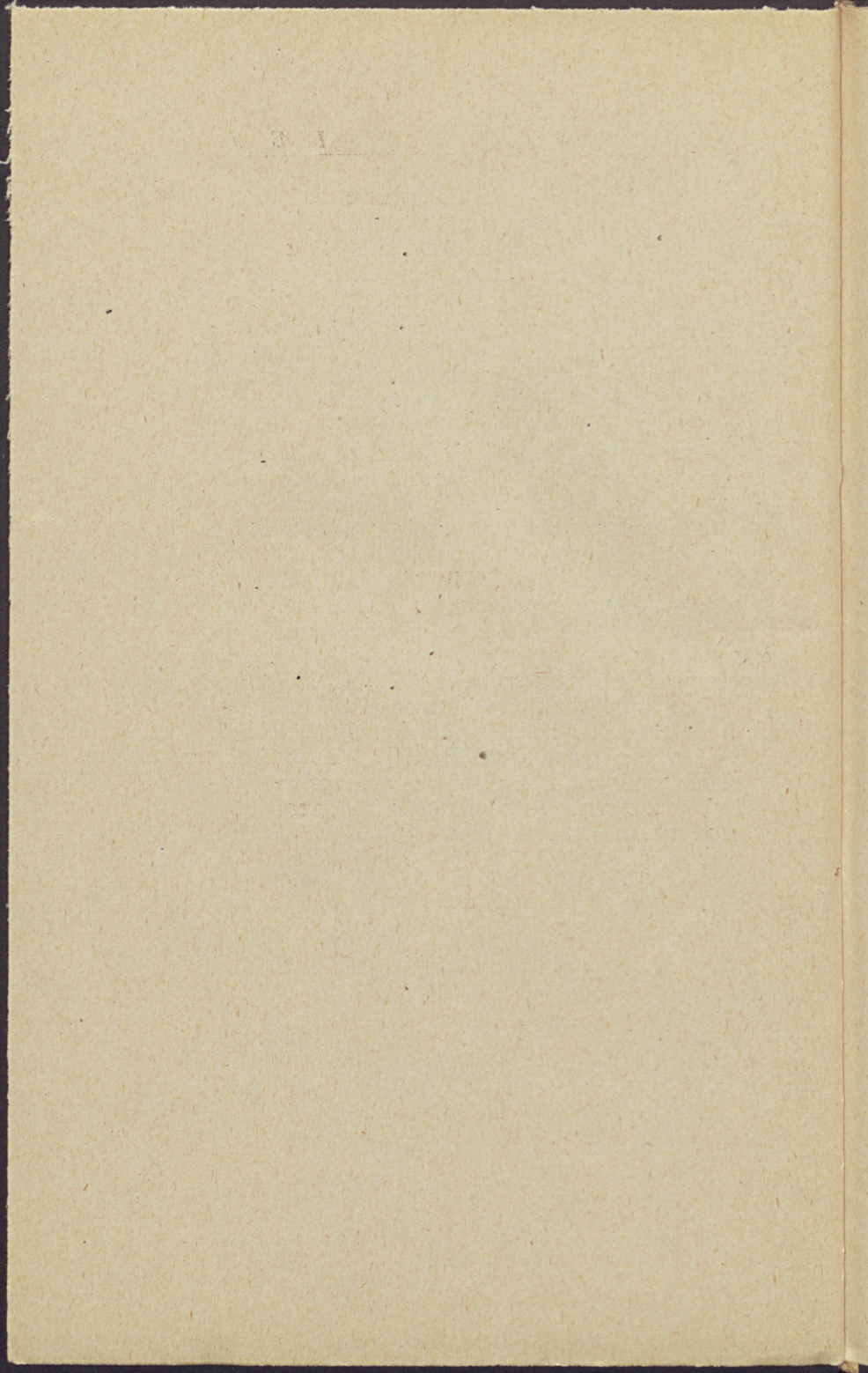
Néhány év telt el. Lajtaházy Ferdinánd súlyos betegen, elhagyatottan fekszik kis szobácskájában. Betegségét hosszú gyöngéledés előzte meg, úgy hogy a részvénytársaság is elbocsátotta állásából . . . Így azután pár hónap alatt ami csak

nélkülözhető ruhadarabja és ékszere volt, mind eladogatta. Sőt eddig már több, mint ötven korona adósságot is szerzett. Pedig még csak éppen husz koronára lett volna szüksége, hogy az orvos által rendelt különleges gyógyszert be tudja szerezni, ami a teljes felgyógyulást jelentené számára...

Ekkor támadt a mentőgondolata. Ir a szép ismeretlennek. A cédulán bizonyára rajta lesz a címe. Bocsánatot fog kérni a hosszú hallgatásért, s azután megírja, hogy halálos beteg, s megkéri, hogy látogassa meg! A többi azután magától megy... Gazdag és előkelőnek látszott, de legfőképp nemesszívűnek, találni fog tehát alkalmat és módot arra, hogy segítsen rajta.

Azonban a másik pillanatban már elvetette ezt a gondolatot. Soha! Inkább a halált... A halál gondolatára azután teljesen megnyugodott és most már volt annyi bátorsága, hogy összeszedve csekély erejét, megkeresse a cédulát. Ott találta rongyos kabátjában ugyanazon a helyen, ahová pár évvel azelőtt rejtette. Óvatosan vette elő... Egy ropogós százkoronás volt... Pár pillanatig meredten bámult rá, azután vegyes érzelmek között átadta szobaasszonyának, hogy hozza el a gyógyszert a patikából!

TARTALOM.

Bevezető	— — — — —	Oldal 5
----------	-----------	------------

V E R S E K :

Dal a temetőben	— — — — —	11
Hamupipókéhez	— — — — —	12
Nálunk... nem „ugy” van	— — — — —	13
Amilyen az időjárás	— — — — —	14
Odamegyünk	— — — — —	15
Szeretnék szeretni	— — — — —	16
gy érzem	— — — — —	18
Mért' sír a lantom?	— — — — —	19
Ezer élete van annak	— — — — —	20
Belétörődés	— — — — —	21

N O V E L L Á K :

A csorba kolomp	— — — — —	25
„... élt 22 évet...”	— — — — —	30
A plébános uram kalapja	— — — — —	33
A fogoly	— — — — —	36
A kantinos	— — — — —	40
A vak Tóbiás	— — — — —	43
A kubikos és fia	— — — — —	47
A költő bosszuja	— — — — —	50
Paraszka	— — — — —	54
A kaland	— — — — —	58

Budapesti Kiadó...
 1912. évi kiadás...
 Budapest, ...

Vitárius Sándor

Készít:

sérvkötőt, háskötőt,
gummiharisnyát, mülábat, mű-
kezet, ferdenövésű
gyermeknek
egyentartót

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 16.

TELEFON: 10 — 14

Finom ékszerek és órák nagy raktára

Kostya János

ékszerésznél

Debreczen, Széchenyi-utca 1.

Aranyat, ezüstöt, ékszert vesz!
Saját készítményű jeggyűrűk és ékszerek!

Manicür specialista:

SZÉCHENYI-UTCA 50,
VAGY
ARANY JÁNOS-UTCA 59, UDVAR
DEBRECZEN

Megismerkednék

egy olyan jólápoltt uriemberrel, aki a

Nagy

fodrász-cégnél kezelteti magát!

Címem megtudható:

Nagy József,

fodrász- és manicür-üzletében

SAS-UTCA 4. SZÁM, DEBRECZEN

Ha

jót és olcsón

akar vásárolni, akkor piperecikket

Horváth Sándor

„ELITE“

illatszerárában

(DEBRECZEN, PIAC-UTCA 64. SZÁM)

szerezzen be!

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedés

Alapítva : 1852 - Telefon : 6

D e b r e c z e n .

Elsőrendű kivitelű képek készülnek

Huszthy András

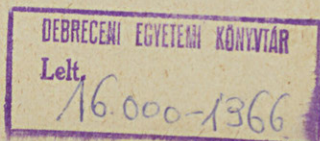
*fényképeszeti
műtermé-
ben*

KÁLVIN-TÉR 3. SZÁM, DEBRECZEN

Kontsek Géza

fűszer és
csemege nagyban és
kicsinyben

Debreczen, Kossuth-utca 15. szám.

Az elegáns urivilág kalaposa

KÓSA

Debreczen, Kossuth-u. 3. (udvar)

**FEHÉRTÓI
TEMETKEZÉSI INTÉZETE**

Debreczen, Gróf Degenfeld-tér 4. (saját ház)

Telefon 11-85.

*Minden
rendű és rangú
temetések, hullaszállítások,
személyes felügyeletem alatt, jutányos
árban, kegyeletteljes
pontossággal
eszközöl-
tetnek*

*

Érc- és művirág-koszorúk gyári raktára!

ÖNMAGÁNAK KÖSZÖNHETI

azt az előnyt, melyet elér akkor, ha a

„Tiszántuli Hirlap“ nyomdavállalatnál, Debreczen, Varga-utca 5.

készítetteti el és szerzi be

nyomtatványszükségletét

DESKÓ (DÉR) I. PÁL MUNKÁI

Jegyző uram, szeretem a lányát!

Regény két kötetben. — Kifogyott.

Le és föl.

Regény egy kötetben. — Kifogyott.

Hat Biczó és egy Bezerédy.

Regény egy kötetben. — Kifogyott.

Két Pál x egy Pál.

Regény egy kötetben. — Mindkét kiadás teljesen kifogyott.

A kucséber.

Regény egy kötetben. — II-ik kiadás sajtó alatt.

A semminél is kevesebb.

Regény egy kötetben. — II-ik kiadás sajtó alatt.

Vak szívek.

Versek és novellák. — III-ik kiadás sajtó alatt.

„2.0“

Vigjáték 3 felvonásban. — Sajtó alatt.

